

KINA: minoriteters rättigheter och tillämpningen av dödsstraff

Europaparlamentets resolution av den 26 november 2009 om Kina: minoriteters rättigheter och tillämpningen av dödsstraff

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av sina tidigare resolutioner om ett allmänt moratorium för dödsstraff av den 1 februari 2007¹ och den 27 september 2007²,
- med beaktande av FN:s generalförsamlings resolutioner av den 18 december 2007 (A/RES/62/149) och av den 18 december 2008 (A/RES/63/168) om tillämpningen av dödsstraff,
- med beaktande av ordförandeskapets uttalanden på Europeiska unionens vägnar av den 29 oktober 2009 om avrättningen av de två tibetanerna Lobsang Gyaltzen och Loyak, samt av den 12 november 2009 om avrättningen av nio personer tillhörande uigurfolket efter upploppen den 5–7 juli 2009 i Urumqi i den autonoma Xinjiang-Uigur-regionen,
- med beaktande av artiklarna 35, 36 och 37 i Folkrepubliken Kinas författning, vilka garanterar alla medborgare yttrandefrihet och religionsfrihet och enligt vilka den personliga friheten är ”oantastlig”,
- med beaktande av sina tidigare resolutioner om Kina, i synnerhet den av den 13 december 2007 om toppmötet EU/Kina och om EU-Kina-dialogen om mänskliga rättigheter³,
- med beaktande av EU-Kina-seminariet den 18–19 november 2009 och den 28:e rundan i EU-Kina-dialogen om mänskliga rättigheter den 20 november 2009 i Beijing,
- med beaktande av den 27:e rundan den 14 maj 2009 i EU-Kina-dialogen om mänskliga rättigheter, som hölls i Prag i Tjeckien,
- med beaktande av det 12:e toppmötet mellan EU och Kina den 30 november 2009 i Nanjing,
- med beaktande av artikel 122.5 i arbetsordningen, och av följande skäl:
 - A. EU bygger på anslutning till värderingar som frihet, demokrati samt respekt för de mänskliga rättigheterna och rättsstatsprincipen. Respekten för dessa oförbytliga rättigheter är enligt EU en nödvändig förutsättning för fredlig existens i samhället.
 - B. Det nya strategiska partnerskap mellan EU och Kina som håller på att förhandlas fram är av stor vikt för de framtida förbindelserna mellan de båda parterna. Ett verkligt partnerskap måste bygga på gemensamma och delade värderingar.

¹ EUT C 250 E, 25.10.2007, s.91.

² EUT C 219 E, 28.8.2008, s. 306.

³ EUT C 323 E, 18.12.2008, s. 489.

- C. Den 8 maj 2009 krävde EU en omvandling av de dödsdomar som utfärdats till ett flertal tibetaner av folktribunalen i Lhasa till följd av upploppen i Lhasa i mars 2008.
 - D. De första dagarna i juli 2009 utbröt de värsta etniska upploppen på flera årtionden i den autonoma regionen Xinjiang Uigur, när uiguriska demonstranter intog gatorna och gick till våldsamma angrepp mot han-kineser i Urumqi i protest mot att uiguriska arbetare attackerats vid en fabrik i södra Kina i juni. Enligt officiella uppgifter dödades 197 människor och över 1 600 sårades.
 - E. För att de två största etniska minoriteterna i Kina, tibetaner och uigurer, ska kunna leva fredligt sida vid sida med den stora majoriteten han-kineser är det nödvändigt att inleda en uppriktig och fortlöpande dialog präglad av ömsesidig respekt.
 - F. Bland uigurfolket, som till största delen är muslimer och som har språkliga och kulturella band med Centralasien och utgör närmare hälften av Xinjiangs 20 miljoner invånare, finns en växande känsla av missnöje och förbittring gentemot de huvudsakligen han-kinesiska myndigheterna, som anklagas för att noga övervaka och undertrycka religiös verksamhet, samtidigt som uigurererna i regionen diskrimineras på arbetsmarknaden och utsätts för marginalisering. Människorätsorganisationer har förgäves vädjat till världssamfundet om att sända en oberoende utredningsgrupp till platsen för upploppen.
 - G. Kina har uttryckt en önskan om harmoniska etniska förbindelser i den autonoma Xinjiang Uigur-regionen.
 - H. Legitimiteten i domarna mot de tibetaner som anklagats för brott i samband med upploppen i mars 2008 har ifrågasatts i en rapport från Human Rights Watch, enligt vilken en del rättegångar genomfördes i hemlighet utan att rättegångsdag meddelades. Tibetanerna nekades tillgång till ordentligt försvar med advokater som de själva valt ut.
 - I. Religionsutövande i Kina omfattas av restriktioner och kontrolleras noga av staten.
 - J. Dödsstraff tillämpas på 68 typer av brott i Kina, även icke-våldsbrott, exempelvis skattefusk och narkotikabrott.
1. Europaparlamentet upprepar sitt långvariga ställningstagande mot dödsstraff i alla fall och under alla omständigheter. Parlamentet erinrar om EU:s kraftfulla åtagande att arbeta för ett avskaffande av dödsstraffet överallt och poängterar än en gång att ett avskaffande av dödsstraffet bidrar till att främja människovärdet och en successiv utveckling av de mänskliga rättigheterna.
 2. Europaparlamentet uttrycker sin erkänsla för Högsta folkdomstolens positiva åtgärd från januari 2007 att se över dödsstraffet men beklagar att detta inte på något märkbart sätt har minskat antalet avrättningar i Kina. Parlamentet oroas av att Kina alltjämt verkställer flest dödstraff i världen.
 3. Europaparlamentet uppmanar därför den kinesiska regeringen att omedelbart och villkorslöst införa ett moratorium för dödsstraff, något som skulle vara ett viktigt steg på vägen mot ett fullständigt avskaffande. Parlamentet fördömer med kraft avrättningen av de två tibetanerna Lobsang Gyaltsen och Loyak och av de nio uigurererna efter händelserna i Lhasa i mars 2008 och i Urumqi den 5-7 juli 2009. Parlamentet uppmanar de kinesiska myndigheterna att häva alla andra dödsdomar som utfärdats av de två folkdomstolarna i

Lhasa och Urumqi och att omvandla domarna till fängelsestraff för gärningsmännen bakom bevisade våldsbrott. Vidare fördömer parlamentet de med två års uppskov utfärdade dödsdomarna mot Tenzin Phuntsok och Kangtsuk efter marsprotesterna och det livslånga fängelsestraffet för Dawa Sangpo, och uttrycker sin oro över huruvida dessa personer fick en rättvis rättegång.

4. Europaparlamentet uppmanar än en gång Kina att ratificera den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter. Parlamentet kritiserar den ofta diskriminerande behandlingen av etniska och religiösa minoriteter i Kina.
5. Europaparlamentet framhåller att den kinesiska regeringen i april 2009 publicerade sin första nationella handlingsplan för de mänskliga rättigheterna (2009–2010), vars främsta syfte är att skydda de medborgerliga rättigheterna i varje led av det brottsbekämpande och juridiska arbetet, avskaffa godtyckligt frihetsberövande, förbjuda bruket att tvinga fram erkännanden genom tortyr samt garantera rättvisa och öppna rättegångar. Parlamentet uppmanar de kinesiska myndigheterna att offentliggöra antalet verkställda avrättningar.
6. Europaparlamentet uppmanar de kinesiska myndigheterna att göra allt för att utveckla en verklig dialog mellan han- och uigurbefolkningarna och att införa en mer inkluderande och heltäckande ekonomisk politik i Xinjiang som syftar till att stärka lokalt ägande och skydda uigurfolkets kulturella identitet.
7. Europaparlamentet understryker att Kinas facit på människorättsområdet alltjämt ger anledning till stor oro. Parlamentet kräver en rigorös uppföljning mellan alla rundor i EU-Kina-dialogen om mänskliga rättigheter för att säkerställa tillämpningen av rekommendationerna från tidigare dialoger, som båda parter kommit överens om, och från de rättsliga seminarier om de mänskliga rättigheterna mellan EU och Kina som föregick dialogrundorna med representanter från bland annat den akademiska världen och det civila samhället. Parlamentet uppmanar rådet och kommissionen att föra upp frågorna om ett avskaffande av dödsstraffet och om respekt för de etniska och religiösa minoriteternas rättigheter på dagordningen för det 12:e toppmötet mellan EU och Kina den 30 november 2009, samt att även i det nya partnerskaps- och samarbetsavtal som håller på att förhandlas fram försöka få med en klausul om respekt för de mänskliga rättigheterna.
8. Europaparlamentet uppmanar de kinesiska myndigheterna att omedelbart upphöra med de hårdföra metoder genom vilka de undertrycker alla människors rättigheter i den autonoma Xinjiang Uigur-regionen och samtidigt ignorerar orsakerna till oroligheterna.
9. Europaparlamentet efterlyser ett återupptagande av en uppriktig och resultatorienterad dialog mellan den kinesiska regeringen och Dalai Lamas representanter, som bör baseras på överenskommelsen om verklig autonomi för det tibetanska folket och leda fram till en positiv, genomgripande och meningsfull förändring i Tibet som är förenlig med principerna i Kinas författning och lagstiftning.
10. Europaparlamentet upprepar sin solidaritet med alla offer för händelserna i Urumqi i Xinjiang Uigur-regionen i juli 2009. Parlamentet respekterar de statliga institutionernas plikt att upprätthålla allmän ordning men är samtidigt oroat över rapporterna om övervåld mot etniska uigurer och över att många av dessa frihetsberövats.
11. Europaparlamentet uppmanar de kinesiska myndigheterna att se till att de som frihetsberövades i samband med dessa händelser garanteras mänsklig behandling i häktet

och rättvisa rättegångar i enlighet med folkrätten, exempelvis tillgång till advokat efter eget val, presumption för oskuld samt proportionerliga straff för dem som befinns skyldiga.

12. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, medlemsstaternas regeringar, Europarådet, FN:s människorättsråd samt Folkrepubliken Kinas regering.